

Õiguskantsler

Teie 28.08.2020 nr

Meie 02.09.2020 nr 7-4/201427/2004744

Alkoholsete jookide jaemüügi piiramine

Austatud []

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses [Põhja prefektuuri prefekti 28.08.2020 korraldusega nr 1.1-4.5/15](#), millega peatati Harju maakonnas alkoholsete jookide jaemüügi õigus kella 23.00–06.00 (korralduse p 1). 28. augustil antud korralduse punktis 2 on märgitud, et korraldus jõustub 29. augustil 2020.

Nimetatud korralduse jõustamine ei olnud õiguspärane. Kõnealune alkoholimüügi piirang, mille aluseks olevat korraldust ei ole alkoholimüüjatele kätte toimetatud, vaid mis on avaldatud üksnes massiteabevahendites, saab jõustuda kõige varem 10. päeval pärast selle avaldamist. Seega ei saanud korraldusega kehtestatud piirang jõustuda 29. augustil 2020. Teavitasin probleemist ka Politsei- ja Piirivalveametit (PPA) ning teadaolevalt on amet asunud korraldust alkoholi jaemüüjatele kätte toimetama.

Haldusakti jõustumine kohe pärast selle teatavaks tegemist (sh avalikustamise teel) ei ole küll iseenesest mõeldamatu (kui selleks on seaduslik alus), aga õigusriigi põhimõtte ([Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 10) kohaselt peab haldusorgan haldusakti jõustumise aja üle otsustades hoolikalt kaaluma ühelt poolt hüvesid, mille kaitseks haldusakt antakse, ja teiselt poolt olukorda, millesse kohustatud isikud haldusakti kohese jõustumisega pannakse. See kehtib eriti sel juhul, kui haldusaktiga kehtestatakse sisuliselt uus reegel, mis ei ole seni ühegi normiga kehtestatud. Isikutele tuleb anda haldusakti andmise olukorda arvestades võimalikult pikk kohanemisaeg.

Korralduse andmise õiguslik alus on [alkoholiseaduse](#) § 36 lg 1 p 2. Alkoholiseaduse § 36 lg 2 sätestab, et alkoholiseaduse joogi jaemüügi õigust omavat isikut teavitatakse alkoholiseaduse joogi jaemüügi õiguse peatamisest viivitamata massiteabevahendite kaudu. Alkoholiseaduse § 1 lg 3¹ näeb ette, et alkoholiseaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) sätteid, arvestades alkoholiseaduse erisusi.

Alkoholiseaduse joogi jaemüügi peatamise korraldus on haldusakt HMS § 51 lg 2 tähenduses (üldkorraldus) ja sellele kohalduvad HMS § 61 lg 1, mis sätestab: „Haldusakt kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, hakkab avalikult teatavaks tehtud haldusakt kehtima 10. päeval pärast avaldamist.“ Seega hakkab prefekti korraldus üldiselt

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kehtima alles 07.09.2020 ning varasem kehtima hakkamine on võimalik ainult nende alkoholimüüjate suhtes, kellele korraldus on kätte toimetatud (HMS § 62 lg 2 p 1).

Kui leiate, et prefekti korraldus rikub Teie õigusi või PPA tegevus on tekitanud Teile kahju, siis võite esitada kaebuse halduskohtule. Õiguskantsleri pädevuses ei ole selliseid korraldusi (halduse üksikakte) kohtus vaidlustada. Õiguskantsler saab esitada üksnes soovitusel nn ombudsmanimenetluse raames. Erinevalt õiguskantsleri soovitusel on halduskohtu otsus täitmiseks kohustuslik (vt ka [õiguskantsleri seaduse § 25](#) lg 3 p 4).

Halduskohtusse pöördumise tähtajad sätestab [halduskohtumenetluse seadustiku § 46](#). Riigikohus on asunud seisukohale, et üldkorralduse peale saab esitada halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest või Riigikohtu halduskolleegiumi seisukohtades kirjeldatud tingimustel (RKHKm [3-19-557](#), 05.09.2019, p 8) 30 päeva jooksul arvates mõju ilmnenemisest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise